

Brugpiepers in een snelkookpan

Otto Koetje over de brugklaskampen van het Zaanlands Lyceum

Van de 150 jaar dat het Zaanlands Lyceum bestaat, begeleidt techniekdocent en brugklasmentor Otto Koetje al ruim 35 jaar de brugklaskampen van de school. Hij leerde honderden brugpiepers door en door kennen en stoomde ze klaar voor hun middelbare schooltijd door nachtelijke wandelingen, toneelspel en met je blote handen platvis vangen op Vlieland.

Otto Koetje (60) is zelf oud-leerling van het Zaanlands en begon in 1979 als audiovisueel medewerker op de school. Later werd hij ook systeembeheerder van het computerlokaal, en toen in 1993 de basisvorming startte vroeg rector Fred Hoogsteder hem om het nieuwe vak techniek te gaan geven. Als docent, mentor en begeleider van schoolreisjes is hij een van de eerste vertrouwde gezichten voor jonge nieuwkomers op het Zaanlands.

Groepen kweken en vis vangen

Aan het begin van het schooljaar, én als nieuwe groep op een nieuwe school, is het belangrijk om een band te smeden. Vroeger gebeurde dat in Woudsend, maar sinds een jaar of 36 gaat het kennismakingskamp naar Vierhouten, vertelt Koetje: 'Het is een echte werkweek, dus we verzinnen allerlei activiteiten waarbij ze samen moeten werken. De bedoeling is om binnen die dagen zo snel mogelijk een groep te kweken. Het is als het ware een snelkookpan voor het groepsproces.'

De kinderen moeten zich al snel kwetsbaar opstellen: 'Bij de pantomimeopdracht moeten ze beroepen uitbeelden, en ze moeten een keer een reclame opnemen. Dan moeten ze iets van zichzelf laten zien wat toneelspel betreft.' Of dat werkt? Volgens Koetje wel: 'Je leert op een snelle manier een hele groep goed kennen. Je krijgt een beeld van hoe kinderen in elkaar zitten en hoe ze functioneren in de groep. Dat komt je werk als mentor zeker ten goede.'

Tot zeven jaar geleden ging Koetje aan het einde van elk schooljaar met zijn brugklassers op kampeerweekend. Tot zijn grote spijt zijn deze reisjes sinds 2009 verleden tijd: 'De Tweede Kamer wilde dat de onderwijstijd efficiënter werd benut, en schoolreisjes zouden niet meer meetellen. De school schafte toen de kampeerweekenden af.'

Veel klassen bleven tijdens die weekenden dichtbij huis, in Bakkum of Geversduin. Maar Koetje nam zijn mentorklas altijd mee naar Vlieland. Sinds een romantische vakantie op het eiland met zijn vrouw is Koetje verkocht: 'Voor de kinderen is het heel speciaal, zeker als ze nog nooit op de Wadden zijn geweest. En er rijden nauwelijks auto's: ideaal om er met een schoolklas te wandelen en fietsen.'

Hij maakte er altijd een speciaal uitje van: 'Ik weet bijzondere plekken, en organiseer bijzondere activiteiten. Bijvoorbeeld een kampvuur op het strand, of 'botje trappen'. Dan ga je met eb een kreek in, en als het windstil is kun je in het zand de uitsparing zien waar een platvis ligt te rusten. De bedoeling is dat je er met je voet bovenop gaat staan en met je handen de platvis uit het water trekt. Niet dat we ooit iets vingen hoor, als die kinderen een vis zien durven ze er helemaal niet op te staan. Maar dan zien we wel al die krabbetjes op de zeebodem, en de garnalen die aan je tenen pikken.'

Heimwee en gebroken nachten

Echt iets ernstigs gebeurde er gelukkig nooit in zijn bijzijn, maar een probleem dat Koetje ieder jaar terug ziet komen zijn de kinderen met heimwee: 'Je probeert ze erbij te houden, maar soms lukt het gewoon niet, dan is de emotie te sterk. Dan spreken we met de ouders af dat ze 's avonds mee naar huis gaan, en proberen we het de volgende dag opnieuw.'

Om de kinderen zo goed mogelijk te begeleiden bereiden mentoren zich altijd voor: 'Door voorgesprekken met de basisschool weet je wie moeite heeft met heimwee, en of er sprake is van dominant gedrag. Dus daar kun je rekening mee houden.' En bij de kampeerweekenden aan het einde van het jaar ging het meestal als vanzelf: 'Je bent als groep zo op elkaar ingespeeld, op een gegeven moment weet je wel wat je van elkaar kan vragen.'

Inmiddels kan hij lezen en schrijven met brugklassers, maar Koetje werd door schade en schande wijs: 'Eén van mijn eerste schoolreizen in 1981 was in een kampeerboerderij in Bergen. De eerste avond waren de leerlingen nog in puike conditie en het kostte me veel moeite om de groep stil te krijgen. Om 3 uur lag ik nauwelijks in mijn bed of daar begon het gedonderjaag weer. Toen had ik het onzalige idee om de groep mee te nemen op een nachtelijke boswandeling. Om 5.30 uur tuimelden we oververmoeid in ons bed. Met als gevolg dat de volgende dag er nauwelijks pit in de groep zat, laat staan in mij. Meer dan gebroken kwamen we de maandag erna weer op school.'

Wat heeft hij allemaal zien veranderen in die 35 jaar tijd? Afgezien van de kleding- en muziekstijlen niet zoveel. De groepsprocessen, de leerlingen en hun gedrag blijven altijd wel hetzelfde, observeert Koetje. Nieuw is natuurlijk wel dat iedereen tegenwoordig aan zijn telefoon gekluisterd zit. Een gouden tip dus voor mentoren: 'Zorg dat de mobieltjes thuisblijven.' En voor bruggers? 'Smokkel je mobiel mee en zet de wekker om 3.30 uur (dan slaapt de leiding).'

Na twee jaar krijgen leerlingen geen techniek meer en verliest Koetje ze uit het oog, al komt hij ze nog regelmatig tegen op de gang: 'Dan is er toch wel een speciale klik, zeker met mentorleerlingen.' Met sommige leerlingen houdt hij ook na hun schooltijd nog contact: 'Ik volg voornamelijk oud-leerlingen die een creatief beroep hebben gekozen. Die de muziek zijn ingegaan, of de toneelwereld.' Het moet bijzonder zijn om te zien hoe leerlingen waar je zo intensief mee bent opgetrokken terecht zijn gekomen. En als mentor heeft hij veel brugklassers een goede start op het Zaanlands bezorgd, vindt hij zelf ook niet? 'Nou, minimaal hoor, minimaal.'

*Anya Boelhouwer
Utrecht, 24 februari 2016*